

NVBS Afdeling Noord

Nederlandse Vereniging van Belangstellenden in het

Spoor- en tramwegwezen

www.nvbs.com/noord

Railvereniging van toen en nu

Programma najaar 2026

Donderdag 24 september 19:30 Coevorden: Henk van Joolen, Oldtimer elektrische locomotieven van de Deutsche Bundesbahn.

Zaterdag 17 oktober 13:30 Ingelum: J. Korf: - Blauwe en gele tram tussen Leiden en Den Haag in 1961.

Donderdag 5 november 19:30 Zuidbroek: Willem Riemersma, Op het spoor van tijd en ruimte in Polska - Deel 2.

Zaterdag 21 november 13:30 Assen: René Platjouw, Op reis met Jur Deijs, trams in Europa.

Zaterdag 19 december 13:30 Buitenpost: Peter Doove, Films uit Mecklenburg-Vorpommern.

Entree: €4,00: geldt voor zowel leden als niet-leden van de NVBS.

Beste lezer,

Hierbij ontvang je het programma voor het najaar van 2026 vol met leuke afdelingsbijeenkomsten van NVBS afdeling Noord.

Wij nodigen je graag uit om vrienden en kennissen, waarvan je weet dat zij ook in het spoor en de tram geïnteresseerd zijn, mee te nemen naar onze bijeenkomsten. Zij betalen net als iedereen € 4,00 als bijdrage in de kosten van de zaalhuur, maar zijn verder niets aan de afdeling verplicht.

Wil je op de hoogte blijven van nieuwtjes, uitstapjes en wijzigingen in het programma, zorg dan dat jouw mailadres bij ons bekend is via noord@nvbs.com of kijk regelmatig even op www.nvbs.com/noord of onze **Facebook**-pagina, eventuele wijzigingen in het programma zijn daar ook zichtbaar.

De tijden van de bijeenkomst in Ingelum zijn afgestemd op de tijden van buslijn 71. Dienstregeling bus: Vertrek Leeuwarden: 13:27; Ingelum: 13:42. Terugreis vertrek Ingelum: 16:48; Leeuwarden: 17:05. Kijk voor de meest recente wijzigingen op www.qbuzz.frl, www.ns.nl of www.9292ov.nl

Foto voorblad: Tramstation Oosterwolde. Nu spijs- en dranklokaal. 1 maart 2026.

Foto: Pieter Wemelsfelder.

Programma:

Donderdagavond 24 september 2026 in Coevorden 19.30 uur – 22.00 uur.

Spreker / onderwerp: Henk van Joolen, Oldtimer elektrische locomotieven van de Deutsche Bundesbahn.

Locatie: Hotel Talens, Sallandsestraat 51, Coevorden.

In Duitsland begon de elektrificatie van de spoorwegen in drie netwerken, het Zuid-Duitse netwerk rond München, het Midden-Duitse netwerk rond Leipzig – Halle en het oostelijke netwerk in Silezië van Hirschberg uit. Alle drie netwerken ontwikkelden hun eigen locomotieven, toegesneden op de staat van het netwerk. In zuid-Duitsland met hellingen en relatief veel personenverkeer, in Midden-Duitsland vooral vlakland met goederenverkeer en beroepsverkeer, in Silezië met hellingen en zwaar vrachtverkeer. Tot de oorlog werd het netwerk München uitgebouwd richting Berlijn tot Saalfeld, naar Stuttgart en naar Salzburg. Het Midden-Duitse net groeide van Leipzig-Halle naar Magdeburg en richting Dresden, het Silezische net breide zich uit van Görlitz naar Breslau, Hirschberg en Glatz. Na de oorlog lag Silezië in Polen, werd door de Russen het Midden-Duitse net volledig afgebroken en alleen het Zuid-Duitse net bleef behouden.

In 1923 werd de Deutsche Reichsbahn als staatspoorweg opgericht, de netwerken moesten hun zelfstandigheid grotendeels inleveren. De Deutsche Reichsbahn ontwikkelde nu de nieuwe locomotieven, al werd vooral bij de eerste ontwikkelingen nog naar de netwerken geluisterd. Mijn verhaal omvat alle locomotiefseries van de Deutsche Bundesbahn uit de vooroorlogse tijd en de eerste naoorlogse prototypes, die ik zelf heb gezien en gefotografeerd., dus niet de oudste series die in de zeventiger jaren van de vorige eeuw allang waren uitgerangeerd

225 E94 582, bouwjaar 1956, 26 juli 1985, ingezet als opduwlok achter een lange goederentrein helling-op van Laufach naar Heigenbrücken

161 E19 001, bouwjaar 1939, 13 juli 1972, rangeert op het voorterrein van station München Hbf.

Zaterdagmiddag 17 oktober 2026 in Ingelum 14.00 uur – 16.30 uur.

Spreker / onderwerp: J. Korf - Blauwe en gele tram tussen Leiden en Den Haag in 1961.

Locatie: Dorpshuis Skerne Wibe, Folkert Klazingastrjitte 25, Ingelum.

De laatste dagen van de interlokale elektrische trams. De rijksweg van Leiden naar Rotterdam liep nog door Wassenaar en pas recent over of onder de tram. (cq omgekeerd). De verkeerssituatie was nog totaal anders. Dit gebied, het hart van Zuid Holland was nog bespaard van de grote opheffing van de

lokale railbedrijven maar die werden in de jaren '60 toch ook het slachtoffer. De blauwe tram, Den Haag— Leiden reed op zijn laatste rails, evenals de gele tram van de HTM Den Haag— Leiden via Wassenaar. Ik was net begonnen met de "dure" kleurendia's, duur voor mij als student aan de TU, destijds TH in Delft. Ik fietste af en toe via Voorburg en Voorschoten naar huis in Heemstede voor het weekend en reed dan langs Rijswijk tot Leiden meestal met de blauwe tram in het zicht en een enkele keer langs de HTM-rails door Wassenaar.

Donderdagavond 5 november 2026 in Zuidbroek 19.30 uur – 22.00 uur.

Spreker / onderwerp: Willem Riemersma, Op het spoor van tijd en ruimte in Polska - Deel 2.

Locatie: NNTM Museum, Stationsstraat 5, Zuidbroek.

De presentatie in juni vorig jaar werd afgesloten met beelden van een treinritje met Arriva Polska over de Wisła (Weichsel) richting Grudziądz (Graudenz) en van het noordelijk gelegen gerestaureerde station Kwidzyn (Marienwerder).

De komende presentatie is het vervolg. Met hier alvast in grote lijnen de te volgen route van stations en omgeving. Bij de presentaties met info rond foto's en filmpjes wordt voor oriëntatie net als de vorige keer geregeld een overzichtskaart van het Poolse spoorwegnet getoond.

Via Malbork (Marienburg) aan de Nogat, met een uitstapje bij Stogi Malborski, waar ooit van afkomst Nederlandse Mennonieten woonden en werkten, voert het over de in de geschiedenis beroemde spoorbrug over de Wisła bij Tczew (Dirschau) naar Gdańsk (Danzig). De laatste stad heeft opvallend veel Nederlandse invloeden gekend. Het station van Gdańsk is gebouwd in de stijl van de Nederlandse neo-rennaissance. Het heeft een zusje in de bouwstijl van het station van Colmar, in de Franse Elzas. Na een zijstapje naar Pasłęk (Preussisch Holland), waar zich ooit Nederlanders vestigden, gaat het van Gdansk naar het zuiden. Via Kościerzyna (Berent) en dan via Czersk aan de voormalige Ostbahn, gaat het langs Tuchola westelijk van de Wisła en waar Arriva rijdt, langs Bydgoszcz naar Inowrocław (Hohensalza) met daar in de buurt de in de 20er jaren van de vorige eeuw met Frans kapitaal aangelegde zuid-noord Kolenbaan.

Van Inowrocław voert de reis naar Gniezno (Gnesen) met daar het in Polen meest intact gebleven spoorwegensemble van seinhuis, kolenkraan- en bunker en ronde lokloodsen uit de tijd van de Duitse bezetting van Polen in WO II. Van daaruit gaat het verder naar het zuiden langs de spoorlijn die tot 1918 aan de oostgrens van het toenmalige Duitse Keizerrijk liep, met een reeks eilandstations als bv. Jarocin en Kluczbork (Kreuzburg) en daartussen het toren- en kruisingsstation Kępno (Kempen).

Via het markante station van Bytom (Beuthen) dat voor de oorlog eindpunt was van 'Flieger Schlesier' uit Berlijn, en het gerenoveerde station van Gliwice (Gleiwitz), gaat het langs de grens met Tsjechië naar het westen. In Duitse tijd heette deze lijn vanaf Klodzko (Glatz) langs het Riesengebirge (nu het Poolse Karkonosze) de 'Schlesische Gebirgsbahn', met bv. de stations van Wałbrzych (Waldenburg) en Jelenia Góra (Hirschberg) richting Görlitz.

Vanaf deze geëlektrificeerde hoofdlijn takt een aantal berglijnen af naar en soms over de Tsjechische grens. De geëlektrificeerde berglijn naar Szklarska Poręba Górna (Ober Schreiberhau) bestond al, een deel van deze lijnen is de afgelopen jaren gereactiveerd, bv. naar Świerdów Zdrój (Bad Flinsberg) en Karpacz (Krummhübel). Een wel zeer bijzonder station aan een andere berglijn is Lubawka (Liebau). Tenslotte is er aan de Poolse kant van de Neissegrens het prachtig gerestaureerde eilandstation Węgliniec (Kohlfurt), als deel van een nog steeds bestaand groot emplacement en dat sinds dit jaar ook een halte is voor passagiersvervoer per EC tussen Leipzig en Przemyśl aan de grens met Oekraïne. We hopen donderdag 5 november in Zuidbroek in ieder geval op een mooie vervolgreis door Polska!

Węgliniec (Kohlfurt)

Gdansk (Danzig)

Zaterdagmiddag 21 november 2026 in Assen 13.30 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: René Platjouw, Op reis met Jur Deijs, trams in Europa.

Locatie: Buurthuis De Schulp, Buizerdstraat 10, Assen.

Een programma met dia's van Jur Deijs uit Amsterdam, gepresenteerd door René Platjouw. Uit de dia-kast ten huize van Jur en Bep Deijs heeft René een selectie mogen maken van fraaie plaatjes, die door Jur geschoten zijn vanaf de jaren zestig. Jur had zijn dia's goed gecatalogiseerd, maar kon door Alzheimer geen programma meer samenstellen. Aan de hand van zijn foto's maken we vanmiddag een reis door Europa. We kijken naar het veelzijdige tramverkeer in Wenen. De vele verschillende series die daar rondreden komen in beeld, de Wiener Lokalbahn naar Baden wordt niet vergeten en ook de voorganger van de huidige metro in Wenen, de Stadtbahn met zijn rode wagens komt aan bod. Innsbruck was een favoriet bij Jur.

In het tweede deel van de middag brengen we een bezoek aan onze zuiderburen. De vele trambedrijven daar staan garant voor nostalgisch kijkplezier. Wat een weemoedige gevoelens komen er omhoog, vooral nu er zoveel is verdwenen. De buurttrams rond Antwerpen en Brussel, de stadstrams van Luik, Verviers, Charleroi, Antwerpen en Brussel. Natuurlijk de Kustlijn, er is zoveel te bekijken. Door de dia's van Jur te mengen met wat plaatjes uit de eigen collectie probeert René een mooi verhaal te brengen. De mooie foto's van Jur Deijs vormen de hoofdmoot van het getoonde en vormen de rode draad van dit programma.

Jur Deijs

Zaterdagmiddag 19 december 2026 in Buitenpost 13.30 uur – 16.30 uur.

Spreker / onderwerp: Peter Doove, Films uit Mecklenburg-Vorpommern.

Locatie: Cultureel centrum it Koartling, Schoolstraat 31, Buitenpost.

In Mecklenburg-Vorpommern is op railgebied heel wat te beleven. De Mecklenburgische Bäderbahn met 900 mm-spoor is bekend van de rit door de smalle Mollistrasse, de winkelstraat van Dad Doberan. In Schwerin, de hoofdstad van Mecklenburg-Vorpommern, rijden trams. Het Techniekmuseum is inmiddels verhuisd naar Wismar. En er is een spoorwegmuseum in de loodsen achter het hoofdstation. In 2023 heeft een brand echter zware schade veroorzaakt. In Rostock, de grootste stad van Mecklenburg-Vorpommern, rijden ook trams. In 2015 verdwenen de laatste motorwagens met bijwagen. Er resten nog gelede trams waarmee we rondje door de stad maken. De S-Bahn brengt ons naar Warnemünde. We kijken even rond in de steden Stralsund en Greifswald. De ODEG heeft hier de diensten van de Usedomer Bäderbahn overgenomen. In Greifswald werd het havenspoor gereactiveerd. Er zijn ook museumlijnen te zien.

De Lütt Kaffeebrenner rijdt op 60 cm spoor van Klütz naar Reppenhagen. Een verder eindpunt is voor de Stiftung Deutsche Kleinbahnen onbetaalbaar.

Bij de MPSB in Schwichtenberg werd aan het 60 cm-smalspoor gewerkt zodat we daar maar een klein gedeelte van het net verkennen.

Rügen en Usedom komen in dit programma niet aan bod.

Mecklenburg-Vorpommern heeft gewoon te veel voor één middag.

Een bezoek aan

Mecklenburg-

Vorpommern kan ik elke railliefhebber aanbevelen.

Molli rijdt in 2002 met een lange trein door de Mollistrasse in Bad Doberan.

Foto Peter Doove.

Het oude materieel in Rostock ging in 2015 buiten dienst.

Foto Peter Doove, 2 augustus 2010.

Over het programma voor 2027 wordt u tijdig geïnformeerd, houd ook de website in de gaten.

Bestuur NVBS Afdeling Noord

Voorzitter

Pieter Wemelsfelder

Secretaris

Inge Draijer-Born

Penningmeester

Nico Kunnekes

Algemeen bestuurslid

Henk van Joolen

Manuel Draijer